

Aan:
de gemeenteraad

Onderwerp:

Tijdelijke verordening corona-noodsteun dierentuinen en dierenparken Rotterdam 2021.

Gevraagd besluit:

Samenvattend stellen wij u voor de Tijdelijke verordening corona-noodsteun dierentuinen en dierenparken Rotterdam 2021 vast te stellen en daarmee de motie Behoud van banen als afgedaan te beschouwen.

Waarom dit voorstel?/Waarom nu voorgelegd?

Op 15 oktober 2020 heeft u besloten Diergaarde Blijdorp een voorschot te betalen in twee tranches van respectievelijk € 4 mln (begin november 2020) en € 6 mln op een nog te verstrekken lening van € 10 mln, waarbij die lening gebaseerd zal zijn op een nog vast te stellen Verordening Corona-noodsteun. Deze nieuwe verordening wordt u hierbij ter vaststelling voorgelegd.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

Besluit van uw raad op 15 oktober 2020 om een voorschot te verstrekken aan Diergaarde Blijdorp door betaling van een eerste tranche van € 4 mln van een nog te verstrekken lening - onder enkele specifieke voorwaarden - van € 10 mln, waarbij die lening gebaseerd zal zijn op een nog vast te stellen Verordening Noodsteun Corona.

Toezegging wethouder HBIS in de raadscommissie BWB van 7 oktober 2020:

De wethouder zegt toe bij Diergaarde Blijdorp na te gaan hoe zij omgaat met de reorganisatie, en daarmee met het sociale beleid (zoals werkgelegenheid, toegankelijkheid voor minima en type bezoekers) en rapporteert hierover aan de raad. Zie voor de afdoening van deze toezegging de brief van wethouder HBIS aan de raadscommissie BWB van 7 jan. 2021 (kenmerk 20MO05332-21bb000184).

Amendement Leningmonitor (20bb15738): in de voorwaarden van de nog aan Diergaarde Blijdorp te verstrekken lening zullen expliciete afspraken worden opgenomen om de voortgang van de aflossing goed te kunnen monitoren.

Motie Behoud van Banen van 15 oktober 2020 (20bb15711): te onderzoeken of en zo ja op welke manier er in de Verordening Corona-noodsteun een onderdeel opgenomen kan worden dat bij het verschaffen van noodsteun bijdraagt aan het behoud van banen en een sociaal plan voor mensen die desondanks hun baan verliezen en hierover te rapporteren aan de raad. Daartoe is artikel 13 sub a opgenomen in de concept-verordening.

Toelichting:

Zoals uw eerdere besluit van 15 oktober 2020 over de noodsteunlening aan Diergaarde Blijdorp is toegelicht, kan de Verordening leningverstrekking en garantieverlening Rotterdam 2014 niet als wettelijke grondslag dienen voor noodsteunleningen om een door de coronamaatregelen veroorzaakt exploitatietekort te financieren.

Voor de lening aan Diergaarde Blijdorp moet dus een andere subsidiegrondslag geformaliseerd worden. Die grondslag bestaat uit de bijgevoegde Tijdelijke verordening corona-noodsteun dierentuinen en dierenparken Rotterdam 2021. Een verordening dient altijd een algemene strekking te hebben en kan daarom niet uitsluitend op Diergaarde Blijdorp zijn gericht. Wel is de Tijdelijke verordening corona-noodsteun specifiek en uitsluitend toegespitst op het verstrekken van corona-noodsteun aan dierentuinen en dierenparken.

De nieuwe Tijdelijke verordening corona-noodsteun dierentuinen en dierenparken Rotterdam 2021 wordt hierbij aan u ter vaststelling voorgelegd.

De bij deze verordening behorende beschikking en leningovereenkomst behoeven geen raadsbesluit, maar worden niettemin ter informatie met uw raad gedeeld. Een verordening dient, zoals vermeld, altijd een algemene strekking te hebben. Enkele voorwaarden, die aan de orde zijn gekomen bij de behandeling van het verzoek om corona-noodsteun van Diergaarde Blijdorp, zijn echter dermate individueel gericht dat deze in een toewijzingsbeschikking of leningovereenkomst thuishoren. Deze lenen zich daarom niet goed voor verwerking in een verordening.

Het maakt voor de afdwingbaarheid van de voorwaarden en verplichtingen niet uit of deze uit de verordening of uit een daarop gebaseerde beschikking of leningovereenkomst voortvloeien. Om u een zo volledig mogelijk beeld te kunnen geven van alle door de gemeente te stellen voorwaarden en eisen aan de corona-noodsteun, worden de verordening, de model-verleningsbeschikking en de model-leningovereenkomst gelijktijdig en in onderlinge samenhang aan u voorgelegd.

De oorspronkelijke opzet was dat de nieuwe verordening een zo breed mogelijke werking zou hebben, zodat alle corona-noodsteun, die als subsidie wordt verstrekt, hieronder kon vallen. Bij het opstellen van de verordening bleek dit algemene karakter, zoals al in onze brief van 15 december 2020 toegelicht (20bb18458), moeilijk te realiseren. De bepalingen zouden dan te weinig onderscheidend zijn, waardoor de verordening een te open einde-karakter zou krijgen. Omdat een verordening anderzijds wel een algemene strekking dient te hebben, is de reikwijdte van de verordening bepaald op de leningverstrekking aan Rotterdamse dierenparken en dierentuinen, waarbij scherpe voorwaarden en weigeringsgronden zijn opgenomen.

Naar verwachting zal alleen Diergaarde Blijdorp in aanmerking kunnen komen voor een noodsteunlening op basis van deze verordening.
Mocht op enig moment besloten worden ook corona-noodsteun in de vorm van een garantstelling mogelijk te maken, dan kan dit aan de verordening toegevoegd worden.

Op 15 oktober 2020 heeft u besloten een voorschot te verstrekken aan Diergaarde Blijdorp door betaling van een eerste tranche van € 4 mln van een nog te verstrekken lening van € 10 mln, waarbij die lening gebaseerd zal zijn op een nog vast te stellen Verordening Noodsteun Corona. Op deze lening zal de gemeentelijke inleenrente (indicatie 0,32%) van toepassing zijn. Verder moet deze lening volgens het betreffende raadsbesluit aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Diergaarde Blijdorp zal in het geval van steunverlening door het Rijk het voorschot direct terugbetalen en de lening versneld aflossen, voor zover de voorwaarden in de nog te publiceren rijksregeling daartoe de mogelijkheid bieden. Als die mogelijkheid er niet is, zal Diergaarde Blijdorp met de gemeente in overleg treden over de wijze waarop de steunverlening door het Rijk op andere wijze ingezet kan worden.
- Diergaarde Blijdorp zal het voorschot direct terugbetalen en de lening eveneens versneld aflossen indien het mogelijke resultaat van nader onderzoek naar alternatieve financieringsmogelijkheden voor de gemeente dat toelaat.
- Diergaarde Blijdorp voert een herstructurering van haar organisatie door en dient daarbij:
 - onderzoek uit te laten voeren ten behoeve van een betere onderbouwing van de noodzakelijke herstructurering van de organisatie, met name naar de benodigde hoogte van de investeringen en de daarmee te realiseren besparingen en lagere kosten;
 - onderzoek uit te laten voeren naar de wijze waarop deze herstructurering gefinancierd kan worden en met welke zekerheden.
- Er zullen bepalingen worden opgenomen om de gemeente in staat te stellen de aflossing van de lening goed te kunnen monitoren (conform het amendement Leningmonitor).

Tijdens de raadsbehandeling is tevens de motie Behoud van banen aangenomen. Hierin wordt uw college verzocht te onderzoeken of en zo ja op welke manier er in de Verordening corona-noodsteun een onderdeel opgenomen kan worden dat bij het verschaffen van noodsteun bijdraagt aan het behoud van banen en een sociaal plan voor mensen die desondanks hun baan verliezen en hierover te rapporteren aan de raad. Daartoe is artikel 13 sub a opgenomen in de concept-verordening.

Toelichting op de Tijdelijke verordening corona-noodsteun dierentuinen en dierenparken Rotterdam 2021.

- De verordening heeft een algemeen karakter, maar is in de bepalingen toegespitst op dierentuinen en dierenparken. Mocht het op enig moment wenselijk zijn ook corona-noodsteun in de vorm van leningen of garanties aan andere doelgroepen te verstrekken, dan kunnen daarvoor vergelijkbare regelingen langs dezelfde lijnen opgesteld worden.
- De verordening is beperkt tot het verstrekken van leningen. Indien op enig moment besloten wordt ook corona-noodsteun in de vorm van een garantstelling mogelijk te maken, dan kan dit aan de verordening toegevoegd worden. Diergaarde Blijdorp onderzoekt momenteel of de herstructurering/reorganisatie met andere dan gemeentelijke middelen en zekerheden gefinancierd kan worden. Garantstelling is nu dus (vooralsnog) niet aan de orde. Indien dit onverhoopt toch nodig zal blijken te zijn, kan de verordening indien gewenst met een raadsbesluit eenvoudig worden aangepast.
- Waar nuttig en mogelijk zijn de bepalingen in de Verordening leningverstrekking en garantieverlening Rotterdam 2014 en de Uitvoeringsregeling leningverstrekking en garantieverlening Rotterdam 2014 van toepassing. Belangrijkste afwijking is dat de Verordening leningverstrekking en garantieverlening Rotterdam 2014 zich beperkt tot leningen voor *investerings met betrekking tot bouw, verbouw, verwerving of inrichting van onroerende zaken of investeringen en vervoermiddelen*, terwijl de Tijdelijke verordening corona-noodsteun dierentuinen en dierenparken Rotterdam 2021 tot doel heeft *tijdelijke tekorten in de exploitatie en daaruit voorkomende liquiditeitstekorten van de aanvrager geheel of gedeeltelijk op te vangen, die het directe gevolg zijn van het coronavirus en daarmee verband houdende overheidsmaatregelen*.
- Volgens de voorliggende verordening besluit het college over het verstrekken van noodsteun, echter bij leningen groter dan € 0,5 mln pas nadat de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van ons te brengen. Op 15 oktober 2020 heeft de gemeenteraad het voorstel tot het verstrekken van een noodsteunlening van € 10 mln aan Diergaarde Blijdorp al besproken en op basis van een nog te verstrekken lening al besloten tot een voorschot van € 4 mln. Wij gaan er vanuit dat u hiermee uw wensen en bedenkingen al kenbaar heeft kunnen maken.
- Er is een subsidieplafond van € 10 mln opgenomen. Dit is gelijk aan de door Diergaarde Blijdorp eerder aangevraagde noodsteunlening. Het is aan Diergaarde Blijdorp om na vaststelling van de nieuwe verordening binnen vier weken een formele aanvraag in te dienen aan de hand van het bijbehorende model-aanvraagformulier.

- In artikel 8 van de verordening zijn enkele vereisten opgenomen, waaraan de aanvrager moet voldoen, zoals:
 - in het bezit zijn van een diertuinvergunning;
 - lid zijn van de Nederlandse Vereniging van Dierentuinen (NVD);
 - in de drie jaren voorafgaand aan 2020 een bezoekersaantal van ten minste een miljoen bezoekers per jaar hebben gehad.

Naar verwachting kan alleen Diergaarde Blijdorp aan deze vereisten voldoen.

- Verder geldt dat het te financieren exploitatietekort niet mag zijn gelegen in problematiek voorafgaand aan de coronamaatregelen. Naar verwachting voldoet Diergaarde Blijdorp aan deze voorwaarde. Dat geldt ook voor de in de verordening opgenomen voorwaarde dat de aanvrager zonder de noodsteunlening dreigt om te vallen.
- In artikel 13, Aanvullende verplichtingen, is ter uitvoering van de motie Behoud van banen onder sub a een bepaling opgenomen over het sociaal beleid bij herstructurering. In deze bepaling staat dat de noodsteunontvanger een inspanningsplicht heeft om in geval van herstructurering een reorganisatie sociaal uit te voeren, waarbij wordt getracht werknemers van werk naar werk te begeleiden. In bijgevoegd ontwerp-raadsbesluit wordt uw raad voorgesteld de motie Behoud van banen hiermee als afgedaan te beschouwen.
- De verordening vervalt op 30 september 2021, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op subsidies die voor die datum zijn verleend.

Model-verleningsbeschikking

In de model-verleningsbeschikking zijn bij het onderdeel C, punt 6.b en 6.c, de overige specifieke leningvoorwaarden opgenomen, zoals die aan de orde zijn gekomen in de bespreking door uw raad op 15 oktober 2020 van het verzoek om financieringssteun van Diergaarde Blijdorp, waaronder de voorwaarde conform het amendement Leningmonitor over de monitoring (als uitwerking van artikel 14, lid 1, van de verordening).

Ook de voorwaarde over versnelde aflossing in het geval van steunverlening door het Rijk staat in de model-verleningsbeschikking opgenomen. Het Rijk heeft toegezegd om naast de algemene regelingen zoals de NOW in totaal € 39 mln beschikbaar te stellen om de Nederlandse diertentuinen te ondersteunen. Het doel hiervan is op de eerste plaats het waarborgen van het dierenwelzijn. Het Rijk heeft verder aangegeven dat aan steunverlening de voorwaarde zal worden gesteld dat diertentuinen een transitieplan opstellen dat beschrijft hoe de diertuin duurzaam economisch gezond wordt en hoe ze omgaan in de toekomst met educatie en conservatie. Dit sluit aan bij de eis van herstructurering die de gemeente aan Blijdorp stelt bij de gemeentelijke steunverlening. Zodra de rijksregeling gepubliceerd is, zal bezien moeten worden of er een mogelijkheid is dat de rijkssteun gebruikt kan worden om de gemeentelijke lening versneld af te lossen. Gelet op het primaire doel van de rijksregeling, het borgen van het dierenwelzijn, lijkt dat niet waarschijnlijk.

Tot slot zijn in de model-verleningsbeschikking ook de voorwaarden opgenomen over de noodzaak van een extern onderzoek naar de herstructurering van de organisatie van Diergaarde Blijdorp. De Diergaarde heeft hiertoe inmiddels opdracht verstrekt. Deze onderzoeken lopen nog.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

De financiële consequenties van een noodsteunlening aan Diergaarde Blijdorp zijn conform uw besluit van 15 oktober 2020 deels verwerkt in de vastgestelde tweede herziening van de begroting 2020 en deels in de vastgestelde begroting 2021, en worden gedekt vanuit de Eneco middelen.

In het raadsvoorstel van 15 oktober 2020 hebben wij toegelicht dat er bij het verstrekken van een lening aan Diergaarde Blijdorp tegen een lagere dan marktconforme rente (namelijk de gemeentelijke inleenrente) geen sprake is van staatssteun.

Zoals in de Toelichting vermeld, moet voor een corona-noodsteunlening aan Diergaarde Blijdorp een wettelijke subsidiegrondslag geformaliseerd worden. Die grondslag bestaat uit de nu aan u ter vaststelling voorgelegde Tijdelijke verordening corona-noodsteun dierentuinen en dierenparken Rotterdam 2021. In het geval van Diergaarde Blijdorp kon de noodsteun daar echter niet op wachten.

Zonder directe steun zou de Diergaarde immers al in november 2020 zijn omgevallen. Daarom heeft u op 15 oktober 2020 besloten om conform de daarvoor gegeven regels in de Algemene wet bestuursrecht te besluiten tot bevoorschotting van een lening aan Diergaarde Blijdorp. Het eerste voorschot van € 4 mln is inmiddels op basis van een voorschotbeschikking, die als concept was toegevoegd aan de toelichting op het raadsbesluit van 15 oktober 2020, aan Diergaarde Blijdorp betaalbaar gesteld. Na vaststelling van de nieuwe verordening kan Diergaarde Blijdorp een aanvraag tot noodsteun indienen. Indien Diergaarde Blijdorp vervolgens op basis van die verordening voor een noodsteunlening in aanmerking komt, zullen wij besluiten de noodsteun-lening te verstrekken en het tweede deel van die lening betaalbaarstellen aan de Diergaarde.

Het bijbehorende ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Bijlage(n):

1. Tijdelijke verordening corona-noodsteun dierentuinen en dierenparken Rotterdam 2021;
2. Model verleningsbeschikking;
3. Model leningovereenkomst;
4. Model aanvraagformulier.

Ontwerpbesluit

De Raad van de gemeente Rotterdam,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 26 januari 2021;

gelet op artikel 149 van de Gemeentewet en titel 4.2 van de Algemene wet bestuursrecht;

besluit:

1. vast te stellen de hierbij behorende Tijdelijke verordening corona-noodsteun dierentuinen en dierenparken Rotterdam 2021;
2. de motie Behoud van banen (20bb15711) als afgedaan te beschouwen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van

De griffier,

De voorzitter,

